

KUSTBON

TIDNING FÖR SVENSKARNA I ESTLAND

<p style="font-size: 1.2em; font-weight: bold;">Sjunde årg.</p> <p style="font-size: 2em; font-weight: bold; text-align: center;">№ 20</p>	<p style="font-size: 0.8em; font-weight: bold;">Prenumerationspris:</p> <p>Helt år Emk. 200:- 1/2 " " 100:- I Sverige: Helt år . . . Kr. 4:- 1/2 " . . . " 2:- I Finland: Helt år Fmk. 30:- 1/2 " " 15:-</p>	<p style="text-align: center;">Utkommer alla <u>onsdagar</u></p> <p style="text-align: center;">Utgivare: Svenska Folkförbundet</p> <p style="text-align: center;">Redaktör: N. Blees Riddaregat. 9, Reval.</p>	<p style="font-size: 0.8em; font-weight: bold;">Annonspris:</p> <p>2 mark per mm. I Sverige: 5 öre per mm. I Finland: 30 penni per mm. För annons, som införes 10 eller flere ggr räknas 20% rabatt.</p>	<p style="font-size: 1.5em; font-weight: bold;">28 maj</p> <p style="font-size: 2em; font-weight: bold;">1924</p>
--	---	--	---	---

Skådespelaren Åke Claesson ger Bellmansafton i Reval.

Den kände Bellmansångaren Åke Claesson från Stockholm skall, såsom läsarna finna i annonsen, uppträda här i Reval tisdagen den 3 juni. Det blir en Bellmansafton till luta i Gustaviansk dräkt. Herr Claesson är varmt intresserad för svenskarna i Estland och det skulle egentligen bli en svensk afton, men också icke svenskar måste begagna sig av detta enastående tillfälle att få vara med om något så fint som en Bellmansafton given av Åke Claesson är. Svenskarna böra naturligtvis alla komma. Herr Claesson uppträder för den goda svenska sakens skull gratis. Nedanstående rekommendation av Riksföreningen och utdrag ur pressen tala ett tydligt språk, att Åke Claesson, som vi nu få tillfälle att höra, är en ovanlig förmåga.

Riksföreningen skriver: „Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet vill härmed hos alla sina vänner i Svensk-Estland på det varmaste rekommendera Sveriges för närvarande största och mest kända Bellmans-

Åke Claesson, sångare, skådespelaren Herr Åke Claesson.

Vi äro förvissade därom att han vid sitt besök hos Estlands svenska folk skall mera än de flesta förstå att väcka kärlek till den rika och av oförvansklig ära omsträlade poesin från Gustaf Ill:s dagar. Herr Claessons sång skall utgöra den bästa hälsningen från gamla Sverige.

Det vore oss därför kärt om alla vänner av svensk kultur ville begagna sig av tillfället att njuta av och glädjas åt hans framstående och av högt konstnärligt värde varande konst.“

Pressuttalanden:
 Nya Dagl. Allehanda.

Åke Claesson skördar en stor triumpf som Bellmansångare.

Han befinnes vara en utmärkt Bellmansångare. — Hans typ är präglad av det gustavianska tidevarvets kvickhet och behag. Den sorglösa glättigheten i en distinguerad och överlägsen gestalt. Det lyriska behaget i dikten, skönheten i musiken — allt detta kommer till sin rätt i hr Claessons framställning. Särskilt lysande var utförandet av Fredmans bekymmer över sina föräldrar. — Det är i den koncentrerade och livfulla form C. giver densamma en utsökt sann och rolig bild av det Fredmanska släktets livsuppfattning . . . Han lever med i detta folkliv och låter åhörarna leva med.

Stockholms Dagblad.

Bellmans redivivus. Den gamla Bellman återuppstod på onsdagskvällen i sin riktiga miljö — — hr Claesson inregistreras härmed högtidligt i den främsta raden bland våra Bellmanstolkare. Isak.

Stockholms Allmänna Sångförenings

konsert i „Estonia“ söndagan d. 25 dennes blev en fest i ordets bästa mening. Det är möjligt, att vi svenskar över huvud taget ej äro så musikaliskt begåvade som exempelvis tyskar, ester eller ryssar. Hos dessa folk är musiken, åtminstone hos de två senare, en grundbeståndsdel i nationallynnet. Så är helt visst icke fallet med oss, men — där musikalisk begåvning finnes hos svensken, där finns den i så mycket rikare mått. Är en svensk musikalisk så är han det i grunden, hans uppfattning är djup och hans smak fullkomligt träffsäker.

Detta kunde vi åter konstatera i söndags. De sänger, som framfördes, bjödo på en musikalisk uppfattning av finaste kvalite. Manskvartetten är väl den musikgren, som ligger svenskarne närmast och som mest övas. Det är ock den, som jämte vissa enskilda sångkonstnärers prestationer blivit mest känd i världen. De svenska manskvartetternas sångarfärder ha ofta blivit verkliga triumftåg.

Vad nu konserten i Estoina beträffar, så måste det sägas, att även den var en triumf för svensk sångkonst. Härom vittnade det synnerligen starka bifallet från den nästan till sista plats besatta salongen. En hel mängd nummer måste tagas om och ett par tre extranummer givas.

Naturligtvis kan man ej komma med idel ros. Det första numret, Körlings „De svenske“ med ord av K. G. Ossiannilsson kunde ha gjorts bättre. Sången utfördes en smula nervöst. Här brast helhetsintrycket något. Möjligt är, att skulden därtill låg hos mellanstämmorna. Även det andra numret „Naturen och hjärtat“ av O. Lindblad, kunde nog ur samjungningens synpunkt tarva en smula kritik. Men sedan — sedan gick det briljant. „Det dagas“ av Hugo Alfvén

och framför allt „Juninatt“ och „På fjället i sol“ av W. Peterson-Berger sjöngos med en glans och smak och teknisk fulländning, som söka sin like. Innerligt och gripande verkade ock „Demanten på marssnön“ av Bjarne Gjerström. Och när den gamla dansleken „Domaredansen“, arrangerad av Otto Olsson, framfördes, steg kånhandna kontakten, som hela tiden varit stark mellan sångare och publik, till sin höjdpunkt. „Hör oss, Svea“, Gunnar Wennerbergs stolta skapelse, som av publiken stående åhördes, grep väl särskilt djupt i svenska hjärtan. Den gavs som extranummer.

Solisten, operasångaren K. Öhrström, visade i serenaden „Tallarnas barr“ av Ivar Widéen och i „Tonen“ av Josef Erikson en ovanligt vacker och vårdad tenor. Den utmärkta artikulationen bör särskilt antecknas.

Av Revals estniska och tyska manskörer framburos hyllningar och överbragtes lagerkransar.

En konsert som denna har ej blott inom musikkretsar sitt stora, lätt insedda värde, den har även sin betydelse för det kulturella utbytet mellan folken kring Östersjön och framför allt bidrager den till att göra det svenska namnet aktat och ärat hos grannfolken. Att den svenska sången är beundrad och svenskt kynne kärt i detta land, därom var entusiasmen i salongen ett otvetydigt vittne. Och därför ha vi alla, riks- eller estlandssvenskar, en stor anledning att känna oss tacksamma mot sångarna.

Välkomna åter, landsmän, med sång på läppar och sång i hjärtat!
Erik Petzäll.

Upprop till estlandssvenska ynglingar.

Unga estlandssvenskar uppfordras härmed att bilda ett estlandssvenskt fotbollssällskap. Den kände sportläraren herr Ohaka har åtagit sig att gratis inöva

intresserade, som kunna anmäla sig på söndagen den 1 juni kl. 2—3 hos herr A. Hahn, Hobusepea uul. 2, krt. 2.

Wormsö blivande skolor.

I „Kustbons“ spalter har frågan om Rikulls skolor avgjorts av en „opartisk utböling“. Då ingen Rikullbo opponerat sig mot förslaget måste man anse det vara allmänt godkänt. Nu kommer även frågan om Wormsö blivande skolnät definitivt att avgöras, beroende på den ställning öns nya kommunalråd tar till rikets förslag om köp eller arrende av Magnushofs byggnad. Nog blir det svårt att avgöra saken, men troligtvis finner man även nu gott råd, så att frågan avgöres till befolkningens väl. Att överlämna denna byggnad, som våra förfäder med böjda ryggar och svettiga pannor en gång uppfört åt främlingar, skulle man knappt kunna tänka sig. Platsen är ju enastående vacker. Den stora parken med åldriga träd och så trädgården, som årligen giver skördar av präktig frukt, borde man ej låta gå ur händerna. Men som en lämplig plats för en blivande skola har huset många nackdelar. Först och främst ligger byggnaden icke alls centralt. Knappt mer än ruiner finnas kvar, där en gång en av de präktigaste herrgårdarna fanns. Om huset ånyo skall göras beboeligt fordras det enorma summor pengar — ja, en million mark skulle knappast räcka till, fast en ny byggnad nog skulle bli ännu dyrare. Och dock skulle det ej bliva mera än högst tre icke synnerligen lämpliga skolsalar och resp. lärarebostäder. Här skulle efter genomförd remont möjligtvis en tredjedel av öns blivande skolpliktiga barn kunna iurymmas. För de övriga skolbarnen från mera avlägsna byar kommer man ej ifrån att underhålla ytterligare 2—3 skolhus. Att i längden kunna ha det så som det är för

närvarande, 6 skolor med 2—3 lärare i varje, är ju otänkbart. En del klasser eller t. o. m. skolor måste förr eller senare obönhörligen stängas. Men då Rikull skall ha två 6 kl. skolor kan Wormsö, som har dubbelt så stor befolkning, ej klara sig med mindre än 3—4 sådana. För Wormsö skulle följande skolnät vara lämpligt, i fall en skola på Magnushof förverkligas: Magnushofskolan, 6 klasser, för byarna Hullo, Rumpo, Svibysvenskar, Magnushof, Busby, Förby, Håkabacka och Fällarna med en befolkningssiffra på c:a 800 personer. Kärrslätt skola, 6 kl., för byarna Borrby, Kärrslätt och Saxby, befolkningen c:a 800 personer. Norby skola, 6 kl., för byarna Hosby, Söderby, Norrby, Dyby och Rälby, befolkning c:a 600. Estniska skolan, 6 kl., för en befolkning på 149 personer.

Väglängden skulle bliva den minimalaste som kan tänkas, befolkningen skulle vara nästan lika fördelad i skoldistrikt med undantag av estniska skolan, som får en särskilt förmånlig ställning. Lärareantalet skulle bli mindre än för närvarande. —n—n.

Brev från Ormsö.

Såsom i tidningen tidigare omtalats, har den senast skedda utdelningen av Magnushofs jord ej kunnat tillfredsställa någondera av de i saken intresserade parterna. Saken har överlagts av såväl de gamla arrendatorerna som en del krigare. Dessa 10 gårdar, som reserveras för de gamla arrendatorerna, giva i sin tur anledning till misshälligheter inom detta parti, enär endast arrendatorer från 1916 skulle hava rättighet till dessa.

Årets första åskväder inträffade måndagen d. 12 maj på kvällen. Det var knappast något uppehåll mellan blixterna och den ena skrällen avlöste den andra. På Magnushof slog blixten ned i en jättepoppel som fullkomligt splittrades.

Rågbrodden, som först såg mycket tröstlös ut, har mycket repat sig till det bättre, tack vare de senaste dagarnas ovanligt varma väderlek.

Numera behöver man ej befara risken att på resa till Hapsal av brist på utrymme i båt bli kvar på stranden i Sviby. Handelsföreningens motorbåt „Imatra“ och Mickelins segelslup „Kit“ tävla om passagerarnes ynnest. Båda avgå från Sviby kl. 7 f. m. och återvända från Hapsal kl. 3 e. m.

Onsdagen den 15 maj vidtog i Hullo en vävkurs under ledning av skolköks- och handarbetslärarinnan å Birkas folkhögskola, fröken Esther Ljunglöf. Tio deltagare från Hullo, Sviby, Dyby och Kärrslätt undervisas i konsten att väva gardiner, sängtäckan (dagtäckan) och annan finare vävning. Kursen kommer att räcka i två veckor och är inrymd i gårdarna Anders och Pears. Även fröken Ljunglöf själv bor i byn. Helt säkert kommer kursen att kraftigt bidra till höjandet av denna gren av den kvinnliga slöjden här på ön.

Hulloborna hava inköpt en 15 hästkrafters lokomobil från godset Odenküll (Ugla). Rälbyborna reflektera på att anskaffa en lika stark naftamotor från Stockholm. Båda byarna ha sågverk. Det går framåt i alla fall. . .

Joel N—n.

Politiskt.

Vad det politiska livet i Estland beträffar, så har den gångna veckan varit en mycket lugn sådan. De estniska tidningarna tyckas också så småningom tröttna på att å partiernas vägnar föra krig mot varandra, och det har redan märkts medgivanden från arbetarpartiets sida, att f. d. finansminister Westels finanspolitik icke kan klandras. — Utrikesministerposten är tills vidare ännu vakant.

I Europa ha valen i Frankrike dragit uppmärksamheten till sig.

Poincaré får draga sig tillbaka från regeringen och ledningen kommer i sådana händer, som vad skadestandsfrågan beträffar tala om nödvändigheten av förlikning. Herriot utpekas som blivande president. Hans ståndpunkt i skadestandsfrågan är ungefär densamma som Belgiens, som numera mycket närmat sig Englands. Så utsrikterna till en verklig världsfred nu blivit betydligt större.

I England ha de konservativa i underhuset prövat sina krafter med vänstra flygeln. De fordra, att Mac Kennas tulltarif för ett delvis skyddande av den inhemska industrin mot inströmmande utländska varor måtte bibehållas. Regeringen hade nämligen beslutat avskaffa „skyddstullen“ för automobiler och andra varor. En stor del av de frisinna och arbetarpartiet funno regeringens handlingssätt vara mindre klokt, ty tullfriheten kunde verkligen skada den brittiska industrin och öka arbetslösheten, men regeringen vidhöll sitt beslut och lovade träda tillbaka, om parlamentet icke understödde beslutet. Då röstade alla arbetarpartister och de frisinna för regeringens beslut och förkastade därmed de konservativas förslag med 65 rösters majoritet.

Kyrkliga meddelanden.

Svenska St. Mikaelsskyrkan. Söndagen den 1 juni kl. 1/211 predikan av kyrkoherde Erik Petzäll.

Förelysta: Rudolf Jöesaar med Ester Margot Luther.

Död: Helena Snell 70 år 4 m. 6 d.

Sport.

Våra sportare ha skött sig bra i Paris, ha förlorat ovanligt litet.

I fotbollstävlingen vid Parisolympiaden den 25 dennes mellan esterna och amerikanerna segrade amerikanerna endast med resultatet 1:0. Amerikanerna lyckades erövra sin port endast genom en hårdstöt. Stor färdighet uppvisade den estniska portvakten Lass, likaså Üpraus och Kaarmann.

A. Hahn.

Skådespelaren Åke Claesson

från Stockholm giver

Bellmansafton till luta i Gustaviansk dräkt

tisdagen d. 3 juni kl. 8 e. m. i tyska klubbens „Schwarzenhäupter“ lokal, Långgat. 26.

P R O G R A M :

I. Bellmanssånger, II. Komiska dikter av Anna Maria Lenngren, III. Bellmaniader.
Beljetter säljas i „Schwarzenhäupter“ från lördagen alla dagar kl. 11—3, söndagen
12—3 samt även 1 timme före festens början.

KUNGÖRELSE.

P r ä s t v a l

äger rum i Svensk-finska St. Mikaels-församlingen i Reval

söndagen den 1 juni d. å.

efter gudstjänstens slut.

Valet börjar kl. 12 middag och pågår till kl. 4 e. m.

Vallokalerna: i Reval — St. Mikaelsskyrkan; på Rågöarne — skolhuset på Lilla Rågö; på Nargö — skollokalen.

Till valet ifrågakommer endast en kandidat komminister Erik Petzäll från Bredared i Skara stift, Sverige, ende sökande till den lediga tjänsten.

I valet äga alla av båda könen konfirmerade medlemmar, som fyllt 20 år, minst ett år stått som medlemmar i församlingens kyrkobok, erlagt sina kyrkoskatter för år 1923 och som icke berövats valrätten genom de lokala självstyrelseinstitutionerna, med rösträtt deltaga.

Anmärkning: För dem, som för 1923 ej ännu betalt sin skatt, lämnas möjlighet avlägga densamma alla dagar: i Reval å kyrkokansliet, sjömanshemmet, kl. 5—6 e. m. eller hos kyrkokassören H. Blees, Datschi gat. № 1; på Nargö hos kyrkorådsmedlemmen Ernst Ambrosen, intill den 28 maj d. å.

Å kyrkorådets vägnar: **H. Pöhl**, ordförande.

D. Pettersson, sekreterare.

Vigda

Grösta Grönstrand

Maria Nyholm

18 Maj 1924.

Ugla

per Hapsal

Den 13 april avled i Sydamerika, Brasilien, till följd av slaganfall, förre kantorn och skolläraren i Newe

Anders Engmann

i en ålder av 64 år och 18 dagar, sörjd av en skara vänner och bekanta samt

hustru och 9 barn